

Dopady společenských změn na krajinu Československa 1948-1989

Tento text neprošel jazykovou ani odbornou korekturou
Jeho veřejné šíření je nepřípustné

Úpravy hranic v roce 1945

- Ztráta Podkarpatské Rusi a části Východního Slovenska ve prospěch vítězné mocnosti, Sovětského svazu (zmenšení rozlohy ze 140 tis km² (140 394 km²) na 127 tis km² (...))
- Zábor několika katastrů na úkor Maďarska u Bratislavy (Rajka, Čunovo)
-

Politická rozhodnutí

- Znárodnění podniků zaměstnávajících víc než 200 pracovníků (28. říjen 1945)
- Odsun Německého obyvatelstva (za ČSR více než 3 mil obyvatel) a odsunem zaniklo přes 1200 obcí
- Zabavení majetku kolaborantům a odsunutým Němcům (1946-1947)
- Znárodnění všech podniků do 200 pracovníků 25.únor 1948

2. Zemědělská reforma

- Socializace venkova počátkem 50 let
- Spojování pozemků, odstraňování mezí, budování družstev (vlastníci hospodařili na svých pozemcích) a vznik státních statků (hospodařily na znárodněné půdě po Němcích, kolaborantech, statkářích a šlechtě)
- Obhospodařovaly přes 98,5% zem. půdy (1989)
- Znárodnění lesů včetně zpracovatelského průmyslu (95,8 % rok 1990) holoseče do 3 ha

2. Zemědělská reforma

- V pohraničí omezené využívání orné půdy a postupně i luk a pastvin
- Ve vojenských prostorech zcela utlumeno zemědělství
- (plocha přes 1300 km² – Hradiště 331 km² s 15 000 obyv., Brdy 260 km², Ralsko, Boletice, Dědina, Březina a Libavá)
- Ponechány pouze záhumenice k hospodaření na orné půdě popř. vinice, především na jižní a střední Moravě, dále sady i vyšších polohách

Zemědělství do r. 1975

- Zemědělská diferenciacie v dani (daně neodváděly podniky hospodařící v nepříznivých podmínkách a dostávaly odstupňované dotace na každou tisícikorunu produkce)
- Dotacemi udržován rozsah orné půdy ve vyšších nadmořských výškách a svažitéch pozemcích
- 1948-1975 úbytek zemědělské půdy o 20 %
- Zákon o ochraně ZPF (č. 75/1976 Sb.)
- Žádána potravinová soběstačnost

Obyvatelstvo

- Válečné oběti přes 300 tis. obyvatel
- Obyv. 1930 14,3 mil a v roce 1950
- Růst počtu obyvatel a budování zcela nových měst např. v uhelných (Havířov) a průmyslových oblastech (Litvínov)

Ťěžba surovin

- Pracovní tábory (Jáchymov - uran)
- Rozmach těžby uhlí především na Ostravsku, Karvinsku a Kladensku pro koksovny a hutnictví (povrchové tvary odkaliště a haldy)
- Velkolomy na vápenec a výrobu cementu (Český kras, Moravský Kras, Strážovské vrchy)
- Velká prozkoumanost ložisek napříč státem

Vodní hospodářství

- Výstavba obřích kaskád na Vltavě a Váhu s protipovodňovou funkcí
- Budování údolních nádrží nejen pro výrobu elektrické energie, ale i rekreaci a zásobování vodou
- Obnova rybničních soustav (např. Pohořelická rybniční soustava – rybník Vrkoč)
- Napřimování říčních toků všech velikostních kategorií

Urbanizace

- rozmach měst od padesátých let tzv. sovětský model výstavby (Ostrava-Poruba, Havířov, ...)
- Od 60 let budování panelových sídlišť v celém státu (obrovský rozmach bytového fondu)
- Výstavba chatových a hotelových komplexů na horách pro pracující v zemědělství, průmyslu a službách (školství, zdravotnictví, armáda, policie)
- Zahrádkářské a chatové kolonie

Doprava

- Elektrifikace železničních tratí, dobudování dvoukolejných tratí v exponovaných úsecích
- Vybudování velkého nádraží v Čierné nad Tisou za účelem překládky sovětské železné rudy do hutě v Košicích a na Ostravsku
- Splavnění Labe po Opatovici a Vltavy po Prahu
- Budování dálničních úseků D1, D2 a rychlostních komunikací

■ Děkuji za pozornost